

5.4.1 Poskytovatelia sociálnej starostlivosti sú naozaj dôležitým faktorom v celom procese starostlivosti, aj v rámci programu AAL. Zmena paradigmy by sa mala uskutočniť nielen na organizačnej úrovni, ale aj na úrovni opatrovateľského personálu, čím sa má zabezpečiť, aby osoba, ktorá má priamy kontakt s užívateľom programu AAL, nielen efektívne ovládala používanú technológiu, ale aby bola aj skutočne presvedčená o zmysluplnosti jej využívania, čo ďalej podporí dôveru užívateľov voči tejto technológii ako prostriedku na zlepšenie kvality života.

5.4.2 EHSV tiež zastáva názor, že je potrebné dôkladne preskúmať aj systém zdravotníctva, aby sa zabezpečilo, že organizácie zdravotnej a sociálnej starostlivosti budú nielen organizačne pripravené na program AAL, ale že zvládnu aj vyšší počet osôb, ktoré túto starostlivosť budú využívať doma.

5.4.3 V súvislosti so schválením programu AAL je veľmi dôležité, aby sa zlepšila spolupráca a koordinácia organizácií zdravotníckej a sociálnej starostlivosti. Aj v tomto prípade môže byť technika nástrojom, ktorý pomôže túto spoluprácu zlepšiť, no oveľa dôležitejšie je uvedomovať si tieto potreby a ochota spolupracovať.

5.5 Predpokladá sa, že systémy AAL budú komplexné, a preto bude interoperabilita patriť medzi kľúčové ciele programu. Použitie inovácie a technológie by mali mať široký rozsah, mali by byť vypracované na mieru, komplexné a aktívne.

5.6 Výbor zastáva názor, že Komisia by mala zvoliť komplexný prístup k programu AAL a politickým opatreniam, ako je napr. program celoživotného vzdelávania. V rámci týchto opatrení je zároveň potrebné zaškoliť zainteresované strany programu AAL, pretože zaškolenie je predpokladom úspechu tejto technológie.

Brusel 29. mája 2008

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia – Solventnosť II“

KOM(2007) 361 v konečnom znení – 2007/0143 (COD)

(2008/C 224/03)

Rada sa 31. októbra 2007 rozhodla podľa článku 47 ods. 2 a článku 251 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní priameho poistenia a zaistenia – Solventnosť II“ (*)

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená prípravou návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 6. mája 2008. Spravodajcom bol pán Robyns de Schneidauer.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 445. plenárnom zasadnutí 28. a 29. mája 2008 (schôdza z 29. mája 2008) prijal 67 hlasmi za, pričom sa 1 člen hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Odporúčania

1.1 EHSV chváli Komisiu za disciplinovanú rekodifikáciu viacerých zložitých smerníc do jedného prehľadného dokumentu, pričom zobrala do úvahy pravidlá pre rekodifikované časti tejto práce. Keďže by sa legislatívny rámec nemal zameriavať len na politiku obozretnosti, ktorá sa zaoberá tým, akú úlohu zohráva kapitál pri poskytovaní poisťovacích služieb, ktoré sú dôležité pre podnikanie a občanov Európy vo viacerých iných ohľadoch,

EHSV si zachováva právo vyjadriť v primeranom čase svoj názor na nové aspekty vzťahu medzi spotrebiteľmi a poisťovňami/zaistovňami, osobitne v rámci nedávnych iniciatív Komisie týkajúcich sa retailových finančných služieb.

(*) Návrh bol neskôr pozmenený na KOM(2008) 119 v konečnom znení. V texte tohto stanoviska sa číslovanie článkov odvoláva na túto poslednú verziu návrhu smernice.

EHSV vyzýva Komisiu, aby sa naďalej zaoberala harmonizáciou právnych aspektov vzťahu medzi poistencami a poisťovňami, keďže sa táto otázka v súčasnosti skúma v rámci prác na

„spoločnom referenčnom rámci“ (CFR) uskutočnených pod vedením GR Sanco.

1.2 EHSV z veľkej časti podporuje navrhovanú rámcovú smernicu Komisie Solventnosť II a víta rozsiahle konzultácie, ktoré jej predchádzali. Prístup Komisie bol v súlade so zásadami lepšej právnej úpravy, ktoré si Komisia sama stanovila. Pri konzultáciách o takýchto reformách by sa však mala venovať primeraná pozornosť zamestnancom a spotrebiteľom, ktorí majú očividný záujem na výsledku procesu. EHSV vyzýva Komisiu, aby na uskutočnenie týchto konzultácií založila vlastné fóra, ako je napr. FINUSE (fórum pre používateľov finančných služieb).

1.3 EHSV víta prijatie ekonomického prístupu založenom na riziku na zhodnotenie požiadaviek kapitálovej solventnosti poisťovacích spoločností a prístup k celkovej súvahe, založený na celkovom ekonomickom zhodnotení aktív a pasív, na zhodnotenie ich finančnej situácie. To má za cieľ správne vyjadriť skutočné skryté vystavenie riziku a nástroje na zmiernenie rizika poisťovní/zaistovní. Tento prístup – okrem toho, že je hospodársky správny – má výhodu v tom, že vylučuje akúkoľvek možnosť regulačnej arbitráže a zároveň zabezpečuje tú istú primeranú úroveň ochrany všetkým poistencom v celej Európe, nezávisle od právneho postavenia, veľkosti alebo sídla spoločnosti.

1.4 EHSV srdečne víta zavedenie prístupu založeného na troch pilieroch k dohľadu nad obozretnosťou, ktorý je v súlade s kapitálovými požiadavkami v rámci dohody Bazilej II, ako sú zavedené v bankovom sektore, pričom by sa vzali do úvahy osobitosti poisťovacieho sektora. EHSV by chcel zdôrazniť význam, ktorý má pre dostatočný dohľad nad obozretnosťou poisťovacích spoločností pridanie kontrolného procesu vykonávaného orgánom dohľadu a kvalitatívnych požiadaviek (pilier II), ako aj zavedenie zásad na podávanie správ orgánu dohľadu a uverejňovanie informácií (pilier III), spolu s definíciou kvantitatívnych požiadaviek zohľadňujúcich riziká.

1.5 EHSV víta zavedenie systému solventnosti založenom na kapitálových požiadavkách, požiadavke kapitálovej solventnosti (SCR) a minimálnej kapitálovej požiadavke (MCR), pričom každá z nich má iný cieľ. SCR by mala vyjadrovať cieľovú úroveň kapitálu, ktorú by sa mal subjekt snažiť splniť za normálnych pracovných podmienok, zatiaľ čo MCR by mala vyjadrovať úroveň kapitálu, pod ktorou by sa mohlo iniciovať krajné opatrenie dohľadu. EHSV by privítal nariadenie na úrovni II, ktoré by viac objasnilo podmienky, upravujúce zjednodušený výpočet SCR (článok 108), ako aj to, za akých okolností by sa iniciovala požiadavka o dodatočnú kapitálovú solventnosť.

1.6 EHSV zastáva názor, že výpočty MCR a SCR by mali byť úzko prepojené, a preto by mali byť obe založené na prístupe zohľadňujúcom riziko, aby sa mohla náležite uplatňovať škála dozorných opatrení, ktoré zabezpečia, že príslušná poisťovacia

spoločnosť, ako aj orgán dohľadu, budú mať dostatok času na prijatie primeraných opatrení na vyriešenie situácie pri porušení SCR.

1.7 EHSV víta zásadu proporcionality zahrnutú v navrhovanej smernici, ktorá by umožnila, aby Solventnosť II uplatňovali všetky poisťovne/zaistovne. EHSV by privítal nariadenie na úrovni II, ktoré by viac objasnilo túto všeobecnú zásadu proporcionality (článok 28.3), aby sa mohla primeranosť požiadaviek – a v prípade potreby opravných opatrení – spoľahlivejšie interpretovať; to by však nemalo viesť k nadmernej regulácii. EHSV odporúča, aby sa táto zásada uplatňovala efektívne a dôsledne po celej Európe a aby na zabezpečenie jej uplatňovania boli k dispozícii účinné spôsoby odvolania sa na administratívnej úrovni alebo v prípade potreby pred súdom.

1.8 EHSV dôrazne odporúča Komisii, aby zachovala rôznorodosť poisťovacieho trhu, pričom by zohľadnila úlohu malých a stredných podnikov v oblasti poisťovníctva, ako aj vzájomné a kooperatívne poisťovacie spoločnosti. Keďže veľa z nich zaplňa diery na trhu, EHSV sa nazdáva, že je veľmi dôležité, aby tu v štandardnom prístupe existovala istá flexibilita, ktorá by napríklad umožnila využiť vlastné, relevantnejšie údaje a všeobecne uznávané metodológie bez toho, aby sa akokoľvek narušila spravodlivá hospodárska súťaž medzi poisťovacími spoločnosťami. Mali by sa uskutočniť patričné analýzy a úvahy, pokiaľ ide o možnosť vzájomných poisťovacích spoločností požadovať od svojich členov podporiť ich platobnú schopnosť, ako to možno pozorovať v praxi.

1.9 EHSV uznáva význam dozoru nad poisťovacími skupinami, ktorých je síce relatívne málo, ale predstavujú značný podiel na poisťovacom trhu v rámci EÚ. EHSV preto považuje zavedenie dohľadu nad skupinami za významný krok vpred, ktorý umožní všetkým orgánom dohľadu nad skupinami a ostatným zapojeným orgánom dohľadu zlepšiť porozumenie rizikového profilu skupiny ako celku. Odporúča sa maximálna harmonizácia a transparentnosť týchto orgánov dohľadu a jasné rozdelenie zodpovedností medzi nimi.

1.10 EHSV víta zavedenie dobrovoľného režimu, ktorý umožňuje skupinám uľahčiť ich kapitálový manažment na úrovni skupín, a to zlepšením pohyblivosti kapitálu v rámci skupiny a poskytnutím praktického a transparentného systému pre skupinu, aby mohla mať skupina úžitok z uznania účinkov rozdelenia na úrovni skupiny bez toho, aby to ovplyvnilo úroveň kapitálových požiadaviek pobočiek skupiny. Bude potrebné zvážiť skutočnú výšku kapitálu pobočiek skupiny, keďže časť z nich bude pokrytá vyhláseniami o podpore skupiny, a nie dostupnými likvidnými alebo ekvivalentnými aktívami. EHSV upozorňuje, že účinky rozdelenia na skupiny budú uznané iba vtedy, ak sa pre výpočet SCR použije štandardná metóda, a že návrh by mal tiež umožniť, aby boli účinky rozdelenia na skupiny uznané aj bez využitia podpory skupiny.

1.11 Výbor odporúča zhodnotiť vplyv navrhovaného dobrovoľného režimu o hospodárskej súťaži na hospodársku súťaž na miestnej úrovni, úroveň ochrany spotrebiteľa v normálnych a aj krízových situáciách, ktorá by nemala byť nižšia, ako úroveň poskytnutá v rámci štandardného režimu, a objasnenie právnych a praktických otázok vrátane bezpečnosti cezhraničných finančných prevodov medzi rôznymi spoločnosťami v rámci jednej skupiny, menovite možných právnych obmedzení na národnej úrovni pre kapitálové prevody (podpora skupiny) pobočkám umiestneným v inom členskom štáte.

1.12 EHSV očakáva, že orgány úrovne II vezmú do úvahy výsledky štvrtej fázy kvantitatívnej dopadovej štúdie (QIS4), ktorá ešte nebola v čase schvaľovania tohto stanoviska ukončená.

1.13 EHSV zdôrazňuje, že je potrebné harmonizovaným spôsobom uplatňovať túto smernicu, zamedziť pridávaniu zbytočných prekážok alebo rozchádzajúcim sa politikám prostredníctvom využitia alternatív, ktoré by ohrozili jednotnú politiku obozretnosti na celom jednotnom trhu.

1.14 EHSV vyzýva Komisiu, aby zaistila predvídateľnosť politiky obozretnosti, s cieľom poskytnúť poisťovacím spoločnostiam úroveň istoty, ktorú potrebujú pri rozvoji ich politiky rizika a solventnosti.

1.15 EHSV uznáva, že pre Solventnosť II sú významné aspekty zmiernovania rizika, ako zdieľanie údajov medzi poisťovateľmi a poisťovacími poolmi. Uľahčujú prístup na trh pre nováčikov na trhu a menších podnikateľov a umožňujú im rozšíriť dostupné kapacity, ako aj znížiť mieru neistoty ich poistného. EHSV preto naliehavo žiada Komisiu, aby vzážíla tento vzájomný vzťah v revízii nariadenia o skupinovej výnimke pre poisťovací sektor.

1.16 EHSV blahoželá Komisii a zúčastneným Lamfalussyho výborom za vedúcu úlohu, ktorú zaujali v tomto reformnom procese, a to uplatňovaním osvedčených postupov a zvyšovaním povedomia na celom európskom trhu. Navrhovaná smernica stanovuje skutočný referenčný rámec pre ďalšie jurisdikcie a sektory finančných služieb. Pri konzultáciách o takýchto reformách by sa však mala venovať primeraná pozornosť zamestnancom a spotrebiteľom, ktorí majú očividný záujem na výsledku procesu. EHSV vyzýva Komisiu, aby na uskutočnenie týchto konzultácií založila vlastné fóra, ako napr. FINUSE (fórum pre používateľov finančných služieb).

1.17 EHSV naliehavo žiada Komisiu, aby prijala ustanovenia týkajúce sa solventnosti aj pre iných poskytovateľov podobných finančných služieb, bez ohľadu na ich charakter, na úrovni smernice o Solventnosti II, podľa zásady „rovnaké riziká, rovnaké pravidlá“. Vzhľadom na nestálosť finančných trhov sa spotrebiteľ a príjemcovia poistného plnenia musia spoliehať na tak isto vyspelú ochranu solventnosti. Takisto podmienky týkajúce sa kapitálových požiadaviek sú nevyhnutné na podporu prostredia pre spravodlivú hospodársku súťaž na finančnom trhu.

1.18 Zásady Solventnosti II by mali byť kritériom pre zavedenie nových noriem pre solventnosť, napríklad v rámci revízie smernice IORP ⁽¹⁾ z roku 2008, hlavne vzhľadom na rozšírenie povinností poskytovateľov súkromných dôchodkových fondov v celej únii.

2. Úvod

2.1 Tento návrh smernice pre nový rámec solventnosti pre súkromné poisťovacie a zaistovacie spoločnosti s názvom Solventnosť II zavádza revidovaný režim s cieľom zabezpečiť lepšiu ochranu poistencov a príjemcov poistného plnenia, prehĺbiť integráciu na jednotnom trhu poisťovníctva EÚ a zlepšiť medzinárodnú konkurencieschopnosť poisťovníctva EÚ ako celku, ako aj jednotlivých poisťovateľov a zaistovateľov. Zároveň návrh zjednocuje niekoľko generácií smerníc o poistení do jednej rekonštruovanej smernice. Tento rámec sa bude uplatňovať na poisťovne aj zaistovne.

2.2 Prostredníctvom podrobných a neustálych konzultácií so zúčastnenými stranami prebrala Komisia a Lamfalussyho výbory zložené z regulačných orgánov a orgánov dohľadu vedúcu úlohu pri stanovení špičkových postupov v globálnom kontexte, obzvlášť v oblasti finančných služieb. Výsledkom je, že Solventnosť II je najviac prepracovanou skupinou pravidiel solventnosti v oblasti poisťovníctva na svete a umiestňuje Európu pred väčšinu iných jurisdikcií. Pri konzultáciách o takýchto reformách by sa však mala venovať primeraná pozornosť zamestnancom a spotrebiteľom, ktorí majú očividný záujem na výsledku procesu. EHSV vyzýva Komisiu, aby na uskutočnenie týchto konzultácií založila vlastné fóra, ako napr. FINUSE (fórum pre používateľov finančných služieb).

3. Východisková situácia

3.1 Navrhovaný rámec solventnosti má za cieľ zlepšiť finančnú stabilitu a spoľahlivosť európskeho poisťovacieho trhu. To by prospelo konkurencieschopnosti poisťovníctva EÚ ako celku, ako aj jednotlivým poisťovateľom a zaistovateľom a spotrebiteľom v zmysle bezpečnosti. Spoľahlivé poisťovacie trhy majú kľúčový význam pre sociálnu a hospodársku štruktúru Európskej únie.

3.2 Poistenie zohráva v prvom rade úlohu nástroja individuálnej a aj kolektívnej ochrany. Medzi zákazníkov poisťovníctva patria súkromné domácnosti, MSP, veľké hospodárske subjekty, združenia a verejné orgány. Záväzky poisťovacích spoločností sa týkajú závislých osôb a tretích strán, ako aj súčasných zákazníkov a poisťovacích služieb. EHSV si obzvlášť uvedomuje tento vplyv na každodenný život európskych občanov. Okrem jeho významu na trhoch so zabezpečením pre prípad smrti, sa poistenie stalo významným poskytovateľom produktov sporenia. Poistenie zohráva úlohu v riadení projektov sociálneho zabezpečenia, ako sú dôchodkové fondy (severské krajiny), úrazové

⁽¹⁾ Institutions for Occupational Retirement Provision (Inštitúcie zamestnaneckého dôchodkového zabezpečenia).

poistenie pracujúcich (BE, FI, PT) a národné systémy zdravotnej starostlivosti (IE, NL), často v rámci štruktúr zahŕňajúcich zástupcov pracovníkov. Poistenie poskytuje výhody pre zamestnancov, ktoré sú pre pracovníkov – významnú zainteresovanú stranu – čoraz dôležitejšie. Poskytuje ochranu pred novými rizikami ako sú prírodné katastrofy, neúroda a aj terorizmus, niekedy prostredníctvom partnerstiev medzi poisťovateľmi/zaistovateľmi a vládami.

3.3 Trh poisťovníctva predstavuje hybnú silu pre ekonomiku ako celok, pričom podporuje iniciatívu a buduje dôveru a je sám o sebe významným hospodárskym faktorom, keďže vytvára takmer milión pracovných miest v Európe ⁽²⁾. Komisia odhaduje, že navrhovaná smernica bude mať za následok dodatočné investície vo výške 2 až 3 miliardy eur pre poisťovateľov a orgány dohľadu. Očakáva sa, že vysoká miera týchto investícií sa využije na ľudský kapitál a vytvoria sa dlhodobé vysoko kvalifikované pracovné miesta (medzi nimi v oblastiach riadenia rizika, poistnej matematiky, expertov na IKT a tzv. *compliance officers* – manažérov podnikovej etiky). EHSV zastáva názor, že tieto investície by mali byť prínosom pre všetky zúčastnené strany, vrátane spotrebiteľov a príjemcov poistného plnenia.

3.4 Okrem tohto priameho zamestnávania, poskytovanie poistenia prostredníctvom agentov a sprostredkovateľov prináša ďalších milión pracovných miest.

Prostredníctvom investícií, ktoré dosahujú viac ako 6 500 miliárd eur ⁽³⁾, sú poisťovacie a zaistovacie spoločnosti dôležitými inštitucionálnymi investormi. Sú preto zodpovedné za transformovanie poistného a zaistného na sumár aktív v primeranej miere k riziku a za strednodobú a dlhodobú bezpečnosť poistencov a príjemcov poistného plnenia.

3.5 Domácnosti, MSP, väčšie hospodárske subjekty, združenia a verejné orgány vynakladajú prostriedky, ktoré predstavujú viac ako 5 % HDP na životné poistenie ⁽⁴⁾ a viac ako 3 % na neživotné poistenie. Dokonca aj na vyspelých trhoch je zvyčajne rast poisťovníctva rýchlejší ako rast celkovej ekonomiky. Investície poisťovateľov predstavujú viac ako 50 % HDP ⁽⁵⁾, pričom polovicu tvoria aktíva s pevným výnosom a pôžičky ⁽⁶⁾, zatiaľ čo investície s variabilným výnosom poisťovateľov predstavujú približne štvrtinu kapitálu na európskych finančných trhoch ⁽⁷⁾.

3.6 Hoci nedávno došlo v odvetví poisťovníctva k početným fúziám spoločností, ešte stále je v Európe približne 5 000 poisťovacích spoločností ⁽⁸⁾. Veľké finančné skupiny môžu mať rôzne dcérske poisťovacie spoločnosti v rôznych krajinách. Štruktúry skupín v odvetví poisťovníctva môžu zahŕňať rôzne typy činnosti v rámci tohto odvetvia (zaistenie, životné a/alebo neživotné poistenie, sprostredkovanie poistenia) alebo v širšom kontexte finančné služby (vrátane bankovníctva – kombinácia

bankovníctva a poisťovníctva – a hypoték). Navyše môžu jednotlivé skupiny pozostávať z materskej spoločnosti a dcérskych spoločností, ale tiež joint venture, holdingov atď. Dvadsať najväčších skupín pokrýva približne polovicu európskeho príjmu z poistného ⁽⁹⁾. Významný podiel na trhu majú vzájomné a družstevné poisťovacie spoločnosti. Družstevné poisťovne sú často prepojené s mnohými organizáciami občianskej spoločnosti a ich podiel predstavuje 30 % celkového príjmu z poistného v Európe ⁽¹⁰⁾.

3.7 Súčasná finančná kríza vyvolaná postupmi v oblasti vysoko rizikových hypoték v USA zdôrazňuje význam správnych a dôsledných noriem solventnosti, ktoré umožnia poisťovacím spoločnostiam splniť ich záväzky aj v krízových situáciách. Predpisy, metódy riadenia a záťažové testy prispievajú k naplneniu tohto cieľa.

4. Legislatívny prístup

4.1 V súlade so zlepšovaním tvorby právnych predpisov pripravila Komisia smernicu Solventnosť II v dĺžke a rozsahu, ktoré zohľadňujú predpisy zahŕňajúce prepracované časti. Sériu viacerých kvalitatívnych a kvantitatívnych hodnotení vplyvov, ako aj konzultácie zabezpečili, že boli zohľadnené mnohé pripomienky odvetvia a orgánov dohľadu. Čoskoro sa objavia nové podrobné skúmania a konzultácie.

4.2 Návrh smernice sa nazýva tzv. Lamfalussyho smernicou, ktorá je založená na štyroch úrovniach Lamfalussyho architektúry finančných služieb. Ustanovenia smernice na úrovni 1 sú založené na princípoch, poskytujú základ pre vykonávacie opatrenia na úrovni 2 a inštrukcie pre konvergenciu v oblasti dohľadu na úrovni 3 celého procesu. Tento prístup je zvolený s cieľom umožniť, aby mohol byť nový režim rýchlo prispôbený a reagoval tak na zmeny na trhu, medzinárodný vývoj v oblasti účtovníctva a regulácie poisťovní/zaistovní, technologický vývoj, skúsenosti a nové metodiky. Stanovenie podrobných výpočtových špecifikácií v článkoch smernice by ohrozilo samotnú podstatu tohto inovačného legislatívneho procesu. Na tento účel sú vhodnejšie úrovne 2 a 3.

4.3 Nový režim je vo forme troch pilierov, podobnej kapitálovým požiadavkám bankového sektora z dohody Bazilej II, ale zahŕňa osobitosti poisťovníctva. Pilier I (články 74-142) určuje kvantitatívne finančné požiadavky, pilier II (články 27-34, 36-38, 40-49, 181-183) sa zaoberá kontrolným procesom vykonávaným orgánom dohľadu a kvalitatívnymi požiadavkami a pilier III (články 35, 50-55) upravuje poskytovanie a uverejňovanie informácií na účely dohľadu. Tri piliere nie sú nezávislé, ale vzájomne sa dopĺňajú pri plnení cieľov režimu. Mali by byť preto náležite zohľadnené interakcie medzi ustanoveniami v rozličných pilieroch.

⁽²⁾ Zdroje: Comité Européen des Assurances, Európske poisťovníctvo v číslach, 2007. Čísla vychádzajú z dostupných údajov z konca roka 2006.

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁵⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁶⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁸⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽⁹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

⁽¹⁰⁾ Zdroj AISAM.

4.4 Revízia súčasného režimu solventnosti bola tiež príležitosťou na prepracovanie 13 smerníc o poistení a zaistení do jednej zjednodušenej smernice, do ktorej boli zahrnuté nové pravidlá o solventnosti. Obsahuje viaceré zmeny a doplnenia, ktoré nemajú zásadný význam, s cieľom zlepšiť navrhované znenie smernice. Články, alebo ich časti, ktoré už nie sú v platnosti, boli vypustené.

5. Všeobecné aspekty

5.1 Za posledných 30 rokov séria smerníc EÚ postupne vytvorila európsky trh poistenia a zaistenia, ktorý je riadený predpismi, medzi inými aj zásadami vzájomného uznávania a kontroly domácej krajiny. Vytvorili trh, ktorý je otvorený subjektom z krajín mimo EÚ a podporili poisťovateľov z EÚ, aby expandovali na trhy mimo EÚ, najmä do severnej Ameriky, Ázie a krajín, ktoré sa v budúcnosti možno stanú súčasťou EÚ.

5.2 Navrhované predpisy týkajúce sa solventnosti zabezpečia, že poisťovatelia budú finančne zabezpečení a schopní odolávať aj nepriaznivým okolnostiam, aby mohli splniť svoje zmluvné záväzky voči príjemcom poistného plnenia a zabezpečili stabilný finančný systém. Je však dôležité zdôrazniť, že všetci, ktorí využívajú tieto finančné služby si zaslúžia takúto posilnenú ochranu. Na niektoré subjekty na trhu sa však nevzťahuje nariadenie o poistení, napr. poskytovateľov dôchodkového poistenia zamestnancov alebo sporiteľne a investičné inštitúcie.

5.3 Harmonizované predpisy v oblasti solventnosti vytvárajú dôveru nielen medzi spotrebiteľmi, ale aj medzi orgánmi dohľadu. Táto dôvera je základným faktorom pre fungovanie európskeho trhu so vzájomným uznávaním, kontrolami domácej krajiny. Súčasný predpis EÚ o solventnosti (Solventnosť I) sú však zastarané. Nezhľadujú špecifické riziká, ktoré nesie subjekt poskytujúci poistné krytie, preto vedie k rovnakým požiadavkám solventnosti pre spoločnosti, ktoré majú rozličné rizikové profily. Navyše sa súčasné pravidlá solventnosti zameriavajú skôr na finančný súlad na základe stanovených pravidiel ako na správne riadenie a nezaoberajú sa náležite dohľadom nad skupinami. Okrem toho súčasný legislatívny rámec EÚ naďalej ponecháva príliš veľa priestoru pre vnútroštátne odchýlky jednotlivých členských štátov, a tým oslabuje účinnosť dohľadu pri multinárodných operáciách a úroveň realizácie. Tieto nedostatky súčasného režimu boli odstránené vývojom, ktorý sa udial v rámci odvetvia, ako aj na medzinárodnej úrovni a v iných odvetviach. Inými slovami – nové normy solventnosti stanovené v návrhu smernice reagujú na trend udaný subjektmi, ktoré zohľadňujú riziko a orgánmi dohľadu z rozličných krajín.

5.4 V protiklade s rámcom Solventnosť I sa reforma zameriava skôr na skutočnú kvalitu riadenia rizika v poisťovni a na zásady a ciele, ako na pravidlá, ktoré nezohľadňujú špecifické rizikové profily jednotlivých spoločností.

Zameriava sa tiež na zosúladienie dohľadu v rámci EHP.

5.5 V zásade bude nový systém poskytovať orgánom dohľadu a poisťovateľom dômyselné nástroje solventnosti,

nielen na odolávanie nepriaznivým udalostiam vzhľadom na poistenie rizík, akým sú záplavy, búrky alebo hromadné dopravné nehody, ale tiež trhové riziko, úverové riziko a prevádzkové riziko. Na rozdiel od súčasnej legislatívy sa od poisťovacích a zaisťovacích spoločností bude vyžadovať, aby disponovali kapitálom úmerne k celkovému riziku platobnej schopnosti a zohľadnili nielen kvantitatívne prvky, ale tiež kvalitatívne aspekty, ktoré ovplyvňujú rizikový profil spoločnosti.

5.6 Systém je založený na citlivom prístupe k ekonomickému riziku, ktorý má za cieľ zabezpečiť náležité zohľadnenie skutočného vystavenia riziku a prostriedkov na zmiernenie rizika, a tým eliminuje príležitosti na regulačnú arbitráž, ktorá môže narušiť a oslabiť ochranu príjemcu poistného plnenia. Znamená to tiež, že kapitálové požiadavky by mali umožniť optimálne prerozdelenie kapitálu a podnecovať k lepšiemu vnútornému riadeniu rizika.

5.7 Okrem toho smernica Solventnosť II zdôrazňuje zodpovednosť manažmentu poisťovateľov pri zabezpečovaní správneho riadenia rizika a usiluje sa o posilnenie osvedčených postupov v odvetví. Bude sa od nich vyžadovať, aby sa zameriavali na aktívnu identifikáciu, meranie a riadenie rizík, a aby mysleli na neskorší vývoj, ako napr. nové obchodné plány alebo prípadné katastrofy, ktoré môžu ovplyvniť ich finančnú situáciu. Navyše navrhovaná reforma bude od nich vyžadovať, aby zhodnotili svoje kapitálové potreby vzhľadom na všetky riziká prostredníctvom „vlastného posúdenia rizika a solventnosti“ (ORSA – Own Risk and Solvency Assessment), zatiaľ čo v rámci „kontrolného procesu vykonávaného orgánom dohľadu“ (SRP – Supervisory Review Process) sa pozornosť orgánov dohľadu presunie z oblasti právneho súladu a monitorovania kapitálu na hodnotenie skutočných rizikových profilov poisťovateľov a na ich kvalitu riadenia rizika a riadiace systémy prostredníctvom napr. systémov včasného varovania a záťažových testov. Zároveň podporí spoluprácu a súlad pri dohľade napr. posilnením úlohy CEIOPS (Výboru európskych orgánov dohľadu pre poistenie a dôchodkové poistenia zamestnancov) ako krok k väčšej jednote v oblasti dohľadu nad finančnými službami, ktorú podporuje EHSV.

5.8 Tretím dôležitým aspektom je snaha o zlepšenie účinnosti dohľadu nad poisťovacími skupinami prostredníctvom „orgánu zodpovedného za dohľad nad skupinami“ v domácej krajine. Dohľad nad skupinami zabezpečí, že sa neprehľadnú skupinovú riziká a umožní skupinám, aby zároveň lepšie fungovali, pričom príjemcom poistného plnenia poskytnú vysokú úroveň ochrany. Orgán dohľadu nad skupinami bude mať osobitnú zodpovednosť, ktorú bude vykonávať v úzkej spolupráci s príslušnými vnútroštátnymi orgánmi dohľadu. Zároveň bude zodpovedný za riešenie niektorých otázok. Miestne orgány dohľadu sú podporované, aby sa aktívne zapojili činnosti vyšších orgánov dohľadu, keďže majú právo spolurozhodovať, pokiaľ je možné dosiahnuť dohodu. Vyžaduje si to iný prístup, ktorý sa musí využiť, aby sa zohľadnili ekonomické skutočnosti a potenciál diverzifikácie rizika týchto skupín.

5.9 Po štvrté smernica Solventnosť II zavádza väčšiu transparentnosť a objektivitu z hľadiska informácií, ktoré poskytujú spoločnosti o svojej finančnej situácii a súvisiacich rizikách a z hľadiska kontrolného procesu vykonávaného orgánom dohľadu. V súčasnosti sa postupy dohľadu naďalej v jednotlivých členských štátoch líšia, čo dáva priestor regulačnej arbitráži. Pre politické opatrenia EÚ v tejto oblasti, ako aj pre poisťovateľov, ktorí by radi vstúpili na nový národný trh, je dôležité, aby postupy dohľadu boli nielen objektívne a transparentné, ale tiež predvídateľné a dobre zdokumentované.

6. Hĺbková analýza

6.1 Finančné požiadavky (pilier I)

(články 74-142)

6.1.1 Pri určovaní kvantitatívnych požiadaviek pre poisťovne uplatňuje nový systém komplexný prístup „na základe celkovej bilancie“, podľa ktorého sa aktíva ⁽¹⁾ a pasíva hodnotia v súlade s trhom a všetky merateľné riziká s nimi spojené sú explicitne vyjadrené podľa kapitálových požiadaviek. Oceňovanie aktív a pasív na úrovni, ktorá zodpovedá ich podmienkam obchodovania zabezpečí, že ich ocenenie bude objektívne a vzájomne zosúladené. Zabezpečí tiež určenie správnej hodnoty pre každú z alternatív. Realistické oceňovanie, ktoré sa orientuje na budúcnosť, je najúčinnnejšou ochranou proti možnému ohrozeniu práv všetkých zúčastnených strán.

6.1.2 V súvislosti s týmto oceňovaním sa osobitná pozornosť venuje výpočtom technických rezerv, t.j. záväzkov voči poistencom a iným príjemcom poistného plnenia. Oceňovanie technických rezerv v súlade s trhom sa dosiahne prostredníctvom výpočtu „najlepšieho odhadu“, ktorý predstavuje pravdepodobný priemer budúcich peňažných tokov so zohľadnením časovej hodnoty peňazí, vrátane rizikovej marže. Tento prístup by mal zaručiť, že celková hodnota technických rezerv je rovnaká ako suma, ktorú by žiadala tretia strana s cieľom prevziať poistný kmeň a splniť súvisiace záväzky. Výpočet musí vychádzať z informácií, ktoré poskytli finančné trhy a všeobecne dostupné údaje o poistných rizikách, a musí byť s nimi v súlade.

6.1.3 Pokiaľ ide o kapitálové požiadavky, nový systém solventnosti obsahuje dve kapitálové požiadavky – požiadavku kapitálovej solventnosti (SCR) a minimálnu kapitálovú požiadavku (MCR) na odlišné účely a podľa nich sú vypočítané.

6.1.4 SCR určuje cieľovú úroveň kapitálu, ktorú by mal poisťovateľ splňať pri bežných prevádzkových podmienkach. V prípade, že bude táto úroveň nižšia, zásahy orgánov dohľadu budú intenzívnejšie. Umožňuje progresívne zásahy orgánu dozoru predtým, ako by kapitál dosiahol výšku MCR, a tým zaručuje poistencom a prijímateľom poistného plnenia a plnenie záväzkov, keď sa stanú splatnými. Odborne vyjadrené, SCR má byť naplánovaná a vypočítaná tak, aby určila hladinu kapitálu, ktorá spoločnosti umožní vyrovnať sa so značnými nepredvídanými stratami na základe určitej pravdepodobnosti zlyhania počas určitého obdobia (0,5 % za obdobie jedného roka).

6.1.5 MCR uvádza výšku kapitálu, pri ktorej sa v prípade potreby začnú bezprostredné zásahy orgánov dohľadu. Výpočet MCR by mal v porovnaní s SCR poskytovať primeraný rozsah, aby sa zabezpečil dostatočný priestor pre primeranú škálu zásahov orgánov dohľadu.

6.1.6 V praxi si môže poisťovateľ vypočítať SCR buď prostredníctvom štandardného vzorca alebo prostredníctvom vlastného vnútorného modelu, ktorý schválili orgány dohľadu. Štandardný vzorec má odrážať postupy na zmiernenie rizika a účinky diverzifikácie, ako aj všetky formy pokrytia strát tých prvkov súvahy, ktoré nie sú zahrnuté v dostupnom kapitáli. Prístup orientovaný na riziko navrhovanej smernice znamená, že štandardný vzorec môže byť – po schválení orgánom dohľadu – nahradený vnútorným modelom (častočne alebo úplne), ak lepšie odráža rizikový profil spoločnosti. Je to dôležitým podnetom pre správne vnútorné uznanie a riadenia rizika, ako aj pre odbornú prípravu a dočasné zamestnanie vysoko kvalifikovaného personálu.

6.1.7 Ďalší prvok, ktorý je v súlade s cieľom podporovať dobré vnútorné riadenie, je uplatňovanie „zásady obozretnej osoby“ v oblasti investičnej politiky, ktorá by neumožnila stanoviť umelé limity pre investície, pričom by vyžadovala vysoké kvalitatívne normy a riadne zdôvodnenie akéhokoľvek rizika pri výpočte kapitálových záväzkov.

6.1.8 Vzhľadom na zložitosť požiadaviek je dôležité uviesť, že súčasný návrh zahŕňa ustanovenia umožňujúce proporčné a zvládnuteľné uplatňovanie požiadaviek piliera I. Obzvlášť dôležité je to pre malé a stredne veľké podniky (MSP). Tento proporčný princíp nevychádza z rozsahu, ale z povahy a zložitosti rizík, s ktorými sa spoločnosti musia vyrovnávať. Na MSP sa vzťahujú podobné všeobecné princípy obozretnosti ako pri rovnakých rizikových profiloch iných spoločností. Ich klienti a príjemcovia poistného plnenia využívajú rovnakú úroveň ochrany.

6.2 Kontrolný proces vykonaný orgánmi dohľadu a kvalitatívne požiadavky (pilier II)

(články 27-34, 36-38, 40-49, 181-183)

6.2.1 Návrh Komisie Solventnosť II určuje postupy a nástroje pre činnosti v oblasti dohľadu a preskúmania, vrátane určenia právomocí orgánov dohľadu, ustanovení o spolupráci medzi národnými orgánmi dohľadu a tiež o konvergencii dohľadu. Ustanovenia piliera II sa venujú aj kvalitatívnym požiadavkám na spoločnosti, t. j. na ich systém riadenia vrátane účinného vnútorného kontrolného systému, riadenie rizika, poistno-matematickú funkciu, vnútorný audit, funkciu súladu a pravidiel externého zabezpečovania činnosti.

6.2.2 Nástroje dohľadu majú za cieľ určiť inštitúcie s finančnými, organizačnými a inými prvkami, ktoré sú schopné vyvolať profil vyššieho rizika, ktoré by mohli byť

⁽¹⁾ Aktíva poisťovní EÚ tvoria predovšetkým obligácie (37 %), akcie (31 %) a pôžičky (15 %). Zdroj: Európske združenie národných asociácií poisťovníctva, Európske poisťovníctvo v číslach, 2007.

vo výnimočných prípadoch požiadané, aby disponovali vyšším kapitálom solventnosti ako podľa SCR a/alebo prijať opatrenia na zníženie vzniknutého rizika.

6.2.3 Vyššie uvedený princíp proporcionality sa vzťahuje aj na kontrolný proces vykonaný orgánmi dohľadu. Orgány dohľadu musia vykonávať svoje právomoci pri zohľadnení rozsahu, povahy a zložitosti rizika jednotlivých spoločností, aby sa vyhli prílišnému dohľadu, najmä pri tých malých a stredných poisťovniach, ktoré sú vystavené len nízkej miere rizika.

6.2.4 Solventnosť II je vypracovaná s cieľom zvýšiť kvalitatívne hodnotenie, ktoré vykonávajú orgány dohľadu pri rizikových situáciách spoločnosti. Je dôležité, aby boli orgány dohľadu zosúladené pri svojej činnosti a rozhodnutiach v rozličných krajinách, pri rozličných spoločnostiach a čase. Je dôležité zopakovať význam transparentnosti, objektivity a predvídateľnosti činností dohľadu. Týka sa to predovšetkým prípadov schvaľovania vnútorných modelov.

6.3 Podávanie správ orgánu dohľadu a uverejňovanie informácií (pilier III)

(články 35, 50-55)

6.3.1 Transparentnosť a uverejňovanie informácií spoločnosťami o ich finančných podmienkach a rizikách slúžia na posilnenie trhovej disciplíny. Navyše poisťovne by mali orgánom dohľadu poskytovať (informácie odovzdávané orgánom dohľadu) kvantitatívne a kvalitatívne informácie, ktoré potrebujú na vykonávanie účinnej kontroly a usmerňovania.

6.3.2 Harmonizácia uverejňovania informácií a podávania správ orgánu dohľadu je dôležitou súčasťou nového režimu. Objavuje sa preto nevyhnutnosť konvergencie, aby sa formát a obsah dali porovnávať v celej Európe. Tento faktor má mimoriadny význam pri multinárodných skupinách.

6.4 Dohľad nad skupinou

(články 210-268)

6.4.1 Súčasná legislatíva EÚ považuje dohľad nad skupinou len za doplnok k individuálnemu dohľadu. Individuálny dohľad nezohľadňuje, či je právnická osoba súčasťou skupiny (napr. ako dcérska spoločnosť) alebo nie. Dohľad nad skupinou je preto jednoducho pripojený k individuálnemu dohľadu len na účel zhodnotenia vplyvu skupinových vzťahov na konkrétnu spoločnosť. V dôsledku toho súčasný európsky režim solventnosti neuznáva ekonomickú realitu poisťovní a zanedbáva skutočnosť, že v mnohých prípadoch sa riadenie rizika vykonáva skôr na úrovni skupiny ako individuálnej. Návrh Solventnosť II sa usiluje nájsť vhodnejší spôsob pre dohľad nad skupinami prostredníctvom

zmeny spôsobu vykonávania individuálneho dohľadu a dohľadu nad skupinami, na základe súboru podmienok.

6.4.2 Pre každú poisťovaciu skupinu bude vymenovaný orgán ako „orgán dohľadu nad skupinou“ a bude mať primárnu zodpovednosť za hlavné aspekty dohľadu nad skupinou (solventnosť skupiny, transakcie vnútri skupiny, koncentrácia rizika, riadenie rizík a vnútorná kontrola). Orgán dohľadu nad skupinou a orgán individuálneho dohľadu si však majú vymieňať podstatné informácie automaticky a iné dôležité informácie na základe žiadosti. Okrem toho má orgán skupinového dohľadu uskutočňovať konzultácie s príslušným orgánom individuálneho dohľadu pred dôležitým rozhodnutím a príslušné orgány dohľadu majú urobiť všetko pre to, aby dospeli k spoločnému riešeniu, hoci v prípade schvaľovania vnútorného modelu skupiny, ako aj v prípade predpisov týkajúcich sa bankovníctva, prijme konečné riešenie orgán dohľadu nad skupinou. Tieto ustanovenia by mali zabezpečiť, aby orgány dohľadu nad skupinou ako aj orgány individuálneho dohľadu lepšie porozumeli rizikovému profilu celej skupiny, a následne aby sa na príjemcov poistného plnenia vzťahovala vyššia ochrana.

6.4.3 Okrem zlepšeného konceptu dohľadu nad skupinou, zavádza návrh inovatívny režim podpory skupiny. Skupiny, ktoré by si chceli uľahčiť riadenie kapitálu na úrovni skupiny môžu požiadať o dovoľenie byť riadené v rámci režimu podpory skupiny. Skupiny, ktoré dostanú povolenie byť riadené v rámci režimu podpory skupiny, budú môcť na základe presne stanovených podmienok pokryť časť SCR (nie však MCR) dcérskych spoločností prostredníctvom vyhlásenia o skupinovej podpore (finančný, právne vymáhateľný záväzok materskej spoločnosti voči dcérskej spoločnosti poskytnúť v prípade potreby kapitál). S cieľom umožniť efektívne fungovanie režimu podpory skupiny je k individuálnemu dohľadu pripojených niekoľko odchýlok. Pri režime podpory skupiny je plánovaný osobitný postup v prípade krízových podmienok (nerešpektovanie individuálnej SCR), ktorý si vyžaduje koordinovanú činnosť orgánov individuálneho dohľadu a dohľadu nad skupinou. Tento režim by sa mal uplatňovať jednotne v celej EÚ.

6.4.4 Nakoľko režim podpory skupiny umožňuje, aby bol kapitál SCR v rukách inej dcérskej spoločnosti v rámci skupiny, poskytuje poisťovaciím skupinám praktické a transparentné opatrenia profitovať z uznania účinkov diverzifikácie skupiny, zatiaľ čo individuálne dcérske spoločnosti splňajú rovnakú úroveň kapitálových požiadaviek, ako keby neboli súčasťou skupiny. Z tohto dôvodu by sa mal zaviesť primeraný dohľad, ktorý by zaručil rýchly prevod kapitálu v prípade potreby. Existencia a používanie vyhlásení o skupinovej podpore uverejňuje príslušná dcérska aj materská spoločnosť.

Brusel 29. mája 2008

Predsa

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS